

Ένας κύλινδρος της Τορά, ο οποίος διεσώθη από την καταστροφή της Εβραϊκής Κοινότητας Ρόδου κατά το Ολοκαύτωμα, εξετέθη στα πλαίσια της έκθεσης σπανίων χειρογράφων που οργάνωσε το Πανεπιστήμιο της Ιερουσαλήμ από 12.4 έως 1.6.2000, με την ευκαιρία της 75ης επετείου της ίδρυσής του. Το Σέφερ αυτό, το οποίο προέρχεται από την Ισπανία και χρονολογείται από τον 14ο - 15ο αιώνα, συντηρήθηκε με τις φροντίδες της ειδικής ομάδας του τμήματος Χειρογράφων του Πανεπιστημίου. Μεταφέρθηκε στη Ρόδο τον 16ο αιώνα, πιθανόν από απογόνους των εκδιωχθέντων από την Ιερά Εξέταση Εβραίων. Πάνω σ' ένα από τα ξύλινα στηρίγματά του μπορεί κανείς ακόμα να διαβάσει το όνομα του δωρητή: "Ιακώβ, υιός του Αβραάμ Μαρ Χαΐμ", απογόνου μιας πολύ γνωστής Σεφαραδίτικης οικογένειας της εποχής. Μέχρι την εκτόπιση των Εβραίων από τη Ρόδο, στις 23 Ιουνίου του 1944, αυτό το Σέφερ Τορά χρησιμοποιείτο στις λειτουργίες της Συναγωγής Σαλώμ. Σώθηκε από την καταστροφή από τον Χαΐμ Ταρίκα, τη γυναίκα του Αμέλια, τον Τζακόμπ Μάγιο και τον Ηλία Σοριάνο, πρόεδρο τότε της Εβραϊκής Κοινότητας, οι οποίοι απέφυγαν την εκτόπιση χάρη στον Τούρκο Πρόξενο Σαλάχ Αλ Ντιν Κουλκεμάν, ο οποίος μετέπειτα ανακηρύχθηκε "Δίκαιος των Εθνών" από το Γιαντ Βασέμ. Στις 24 Ιουλίου 1944 επέστρεψαν στην λεηλατημένη Συναγωγή για να το βρουν και να το εμπιστευτούν στον Μουφτή της Ρόδου Σεΐχ Σολιμάν, ο οποίος το έκρυψε σ' ένα πηγάδι. Μετά το τέλος του Πολέμου η Τορά επεστράφη στα εναπομείναντα μέλη της Κοινότητας, παρουσία των στρατιωτών της Εβραϊκής Μεραρχίας.

Η ομάδα συντήρησης αναφέρει ότι το πιο σημαντικό στην όλη ιστορία είναι ότι το πιο κατεστραμμένο τμήμα του Σέφερ Τορά είναι αυτό που αφορά την Περσά "Ματότ", την τελευταία Περσά που διάβάστηκε στις 15 Ιουλίου 1944, μερικές ημέρες μόνον πριν την εκτόπιση. Το 1977, ο Μωρίς Σοριάνο, σήμερα επίτιμος πρόεδρος της Ι.Κ. Ρόδου, πρότεινε στον Πέπο και τη Ρενέ Καπούγια να πάρουν μαζί τους το Σέφερ Τορά στην Ιερουσαλήμ υπό τον όρο να αφιερωθεί στη μνήμη της χαμένης Κοινότητας. Τον Ιούνιο του 1999 η Ζακλίν Μπενατάρ και η αδελφή της Μύριαμ Πιμιέντα - Μπενατάρ, με την έγκριση του Κεντρικού Ισραηλτικού Συμβουλίου, ανέλαβαν τη μεταφορά του στο Ισραήλ. Το Πανεπιστήμιο της Ιερουσαλήμ, που είναι υπεύθυνο γι' αυτό το κειμήλιο, αποφάσισε για να τιμήσει τη μνήμη της Εβραϊκής Κοινότητας της Ρόδου να επιτρέψει σε ερευνητές και σε φοιτητές τη μελέτη του.

(Το κείμενο γράφτηκε από τον Raphael Weiss, διευθυντή του Τμήματος Παλαιών Χειρογράφων του Πανεπιστημίου της Ιερουσαλήμ. Δημοσιεύθηκε στον κατάλογο της Εκθεσης του Πανεπιστημίου της Ιερουσαλήμ απ' όπου αναδημοσιεύεται. Μετάφραση από τα γαλλικά: Κάρμεν Κοέν).